

Tisková zpráva – stanovisko LEX o.s. ke střelbě ve Washingtonu

Praha, 19.09.2013

Dne 16. září 2013 došlo na základně amerického námořnictva v hlavním městě Washingtonu k incidentu, kdy pachatel zastřelil 12 lidí a tři zranil. Informace, která o této tragédii podala česká média, byly zčásti neúplné, zčásti mylné, aniž byly tyto nedostatky a omyly později napraveny. Ve skutečnosti pachatel nepoužil samonabíjecí pušku AR-15 ani jinou "útočnou zbraň". V minulosti se léčil s psychickými potížemi, přesto dostal armádní prověrku na stupeň "tajné". A konečně, událost se stala v tzv. bezzbraňové zóně, ve které je zakázáno nošení zbraní, což obětem, ačkoli šlo o osoby vycvičené v používání zbraní, znemožnilo jakoukoli účinnou obranu."

Základní mylnou informací, která se v našich médiích objevila (a která pocházela od policie) bylo, že pachatel použil ke spáchání činu samonabíjecí pušku AR-15. Pozdějším vyšetřováním se zjistilo, že tuto zbraň přinesl na místo činu jeden z policistů, který byl později zraněn a evakuován, aniž by byla také zajištěna jeho zbraň. Pachatel tuto zbraň nepoužil, ani se jí vůbec nedotkl.

Pachatel ke spáchání použil tři zbraně – opakovací brokovnici Remington 870 a dvě samonabíjecí pistole Glock blíže neurčeného vzoru. Brokovnici a 24 nábojů s hrubými broky koupil legálně v obchodě se zbraněmi v sousedním státě Virginii, přičemž prošel kontrolou záznamů ve státní i federální databázi. Oběma kontrolami prošel, neboť v minulosti nebyl pravomocně odsouzen, nebyl hospitalizován kvůli duševní chorobě ani nebyl přítomen žádný z dalších důvodů pro odmítnutí. Pistoli Glock měli původně u sebe strážníci, kterého pachatel střelil jako první a vzal si jejich zbraně včetně náhradního zásobníku.

Po každém takovém incidentu se uvažuje, jakým způsobem by bylo možno do budoucnosti takovým událostem zamezit, nebo alespoň snížit riziko jejich opakování, popřípadě následky. Jednou z často uvažovaných možností je zákaz zbraní považovaných za zvláště nebezpečné, konkrétně právě zbraní typu AR-15, tedy samonabíjecích pušek s odnímatelným zásobníkem o kapacitě více než 10 nábojů. Teorie je taková, že tyto zbraně umožňují střílet rychle a dlouho bez nutnosti výměny zásobníku, tedy pokud bude pachatel kvůli zákazu těchto zbraní nucen použít zbraň střílející pomaleji a obsahující méně nábojů, zabil by méně obětí. Na tomto případě se ukazuje, že takový zákaz těžko splní naděje, které jsou do něj vkládány. Zbraň Remington 870 je opakovací, tj. se po výstřelu nenabije sama, ale je nutno ji nabít pohybem předpažbí. Její kapacita je pouze šest nábojů, navíc nemá odnímatelný zásobník, takže po vystřelení je nutno doplnit náboje jeden po druhém ručně. Přesto pachatel dokázal zabít dvanáct lidí.

Druhé často navrhované opatření je zpřísnit pravidla pro nabývání střelných zbraní. Zde určitý prostor pro smysluplná opatření je. Pachatel byl v minulosti dvakrát zatčen, jednou pro výtržnictví a podruhé kvůli tomu, že ve vzteku prostřelil cizímu autu pneumatiku. Důvod, proč mu tyto incidenty nezabránily v nákupu zbraně, může být dvojitý. Buď stíhání nebylo dovedeno do konce a pachatel nebyl odsouzen (tedy nebyl v registru odsouzených, který se při nákupu zbraně kontroluje). V tom případě je zřejmé, že chyba není ve formulaci zákona, ale v jeho nedůsledném provádění. Druhá možnost je, že odsouzen byl, ale záznam o odsouzení byl proveden pouze do státního registru (nikoli do federálního). V tom případě odsouzení při kontrole nevyšlo najevo, protože pachatel kupoval zbraň v jiném státě, než kde byl odsouzen. Bylo by tedy možné uvažovat o zákoně, který by státním správám jednotlivých států nařizoval zanášet taková odsouzení i do federálního registru.

Pachatel měl také potíže s duševním zdravím, konkrétně paranoii a poruchy spánku, s kterými se i léčil. I přesto mu například námořnictvo Spojených států ponechalo bezpečnostní prověrku, ačkoli o jeho problémech vědělo. Proto zde také, jako u jiných případů, vyvstává otázka lepší péče o lidi s duševními potížemi.

Nelze také pominout problém tzv. „bezzbraňových zón“, kam je zakázáno nosit zbraně, aniž by bylo jakkoli zajištěno dodržování takového zákazu. Výsledkem pak bývá, že zbraň má pouze pachatel, který se pak může bez omezení realizovat až do příjezdu policie. Je to neuvěřitelné, ale nejen celé hlavní město Washington, ale i přímo základna válečného námořnictva Spojených států je takovou „bezzbraňovou zónou“, kde mají vojáci zakázáno nosit zbraně bez výslovného povolení již od roku 1993. I v tomto případě byl pachatel jedinou ozbrojenou osobou na místě činu (vyjma zřetelně označených strážných, které díky výhodě překvapení zabil první a vzal si jejich zbraň). Došlo tak k politováníhodné situaci, že takovýto incident na vojenské základně musela nakonec řešit civilní policie.

Za LEX o.s. - sdružení pro ochranu práv majitelů zbraní

David Karásek - člen představenstva

david.karasek@gunlex.cz

<http://www.gunlex.cz>